

Шпиталь: роман

КУПИТИ

Таємниці старого монастиря, у приміщеннях якого за радянських часів розташувалася звичайна районна лікарня, не дають спокою особливо гарячим головам з числа колективу. Ще б пак! Адже заснували монастир тамплієри, а у подальшому там знаходив прихисток легендарний розбійник, оперував особистий хірург Наполеона, базувався штаб німецької армії... Підвали монастиря перекопані вздовж і поперек, проте легенди про скарби живі досі, а отже дають початок захопливому сюжету. Дотепно та з гумором неперевершений майстер пригодницького жанру розповідає про життя та роботу своїх колег - лікарів, а окрім цього переконливо доводить читачеві, що детектив - це зовсім не обов'язково убивство або пограбування.

ОЛЕКСІЙ
ВОЛКОВ

ШПИТАЛЬ

ДЕТЕКТИВНА

АГЕНЦІЯ ВО

ОЛЕКСІЙ
ВОЛКОВ

ШПИТАЛЬ

ДЕТЕКТИВНА

АГЕНЦІЯ ВО

ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

Волков О.
Шпиталь : роман / О. Волков. — Тернопіль : Видавництво Богдан, 2024. — 664 с. — (Серія «Детективна аґенція ВО»).

ISBN 978-966-10-2336-8

Серію «Детективна аґенція ВО» засновано 2016 року

© Волков О., 2024

© Видавництво Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2024

Таємниці старого монастиря, у приміщеннях якого за радянських часів розташувалася звичайна районна лікарня, не дають спокою особливо гарячим головам з числа колективу. Ще б пак! Адже заснували монастир тамплієри, а у подальшому там знаходив прихисток легендарний розбійник, оперував особистий хірург Наполеона, базувався штаб німецької армії...

Підвали монастиря перекопані вздовж і поперек, проте легенди про скарби живі досі, а отже дають початок захопливому сюжету. Дотепно та з гумором неперевершений майстер пригодницького жанру розповідає про життя та роботу своїх колег — лікарів, а окрім цього переконливо доводить читачеві, що детектив — це зовсім не обов'язково убивство або пограбування.

Розділ I

Дощ періщив так, наче сам Господь Бог намірився влаштувати другий потоп навколо монастиря. У непроглядній темряві біля високих стін захропіли коні. Вершник у білому плащі з хрестом загупав у ворота залізною рукавицею.

— Хто там серед ночі?

— Відчиняй ворота і буди абата! — загорлав лицар.

— Хто його питає?

— Гійом де Шалон. Рухайтесь, дармоїди!

Зарипіли ворота, і віз, укритий попоною, заїхав у двір. Троє вершників, які його супроводжували, припинали коней. Затуляючись накидкою від негоди, підійшов абат де Бріссе.

— Де Шалон?! Хвала Господу! Кому дякувати за втіху бачити тебе у такий пізній час?

— Тихіше, святий отче, — похмуро мовив лицар, витираючи мокре чоло. — Втішатися будемо, коли нас разом із тобою повісять на цих стінах. Таке не за горами. Накажи відчинити вхід до підземелля.

Двоє ченців розпрягали віз, а лицар з абатом, ставши осторонь, говорили напівголосу.

— Біда спіткала орден та усіх наших братів. Три дні вже як замок Тампль взяло королівське військо. Магістра спалили на вогнищі. Храмівники сотнями гинули на його стінах...

— Чому ж відважний де Шалон не помер з усіма? — запитав абат. — Хіба його честь вже не з ним?

— Ні, Бріссе. Ще зі мною. І не лише вона, як бачиш. Померти ми з тобою ще встигнемо. Повір, нас не мине. Але зараз у мене інша місія.

Віз поволі закотили у хід під будівлю, і масивні широчезні двері зачинилися. Воїни розсідлювали коней. Двоє ченців, схиляючи голови, підійшли до абата.

— Святий отче, ми зробили усе так, як наказали ці люди.

— Господь не залишить вас, діти мої.

Кинджал у руці де Шалона з'явився миттєво, й останні слова священника ще лунали у кам'яних стінах, коли бідолахи вже корчилися

на камінні у передсмертних муках. Долоні абата злякано затуляли обличчя.

— Магістр мертвий, — мовив лицар, ховаючи зброю. — І тепер ви залишитесь єдиним свідком та охоронцем цієї таємниці.

— А ви? А ваші люди? — тамуючи жах, вигукнув абат.

— Мої люди... вважайте, їх уже нема. Справи ордену — понад усе. А сам я... Навіть якщо мене сплять на вогнищі або простромлять мечем, перетворюся на тінь, яка завжди стоятиме над вами, охороняючи від спокуси вчинити неправильно. Накажіть вашим братам запалити вогонь, накрити стіл і подати вина. Я падаю з ніг...

— Я вас питаю, коли припиниться це ошизіння? Зрозуміло, у Нижньому Роздолі воно не скінчиться ніколи. Але у стінах цієї установи я покладу йому край. Ні, ви взагалі нормальні люди? Не розумієте, для чого ходять на роботу? Мені що — починати обіцяні репресії? Аби ви нарешті зрозуміли, що й до чого?

Подвійні, оббиті коричневим дермантином ще радянські двері з табличкою

Костогриз Григорій Віталійович
Головний лікар

не могли заглушити розмови на високих тонах, що відбувалася за ними. Хижняк, приземкуватий молодий лікар у халаті поверх зеленої піжами, миролюбно скривився, промовляючи:

— Григорію Віталійовичу, в нас начебто усе на роботі гаразд. Навіщо ви так? І лікувальний процес, і...

— Справді, — підтримав інший — Цекало, — свої обов'язки виконуємо.

— Ви мене не зліть, хлопці! Лікувальний процес... Урветься терпець, і я вам покажу, гаразд чи ні. І повірте, зумію знайти такі недоробки, що відразу заяви писатимете. І Гайда ваш не допоможе. Будь-який ідіотизм повинен мати межі! Скоро наші дорогі чиновники доведуть медичну реформу до логічного завершення, і без моєї допомоги підете під три чорти! Підете, і я з вами! То навіщо прискорювати? Працюйте, поки є можливість. А ви шукаєте на свою задницю...

Обоє мовчки переглянулися.

— Інно Сергіївно, це наше останнє їм попередження. Молоді люди, я вас більше не затримую.

Подвійні двері спрацювали справно, й учорашні інтерни опинилися в коридорі. Звівшись на ноги, Костогриз перейшовся кабінетом од стіни до стіни.

— І що ми робитимемо, Інно Сергіївно?

— Григорію Віталійовичу, давайте не рубати отак з розгону. Молодість... Загалом вони ж непогані хлопці.

— Що? — не зрозумів той. — Які ще хлопці?

— Як... — розгубилася Полянська, — щойно ж вийшли... Кажу — обтешуться, зрозуміють, що до чого. Серйозність з'явиться.

— Інно Сергіївно! — розізлився головний. — Я вам про Івана, а ви мені про Петра! Та грім із ними, з хлопцями! З вікнами що робитимемо?

Підійшовши до вікна, Костогриз красномовно постукав у скло.

— А... з вікнами? — Полянська взялася за голову.

Три стіни просторого кабінету головного лікаря були геть чисто зайняті широчезними вікнами, які дивилися на три боки, і лише четверта, глуха, мала посередині двері, в яких і зникли невдахи.

— А чим ви думали? Про цих двох я вже й забув. Хоча, можливо, вони угроблять лікарню швидше, ніж усі ті «шанувальники вікон». Я чесно скажу — не уявляю, як тепер викручуватися. Проблема вийшла за межі району. На нашому рівні вже нічого не вирішиш. Післязавтра приїдуть обласна прокуратура та фінвідділ. Хабара дати? Кому, як? Через кого? Усе це тягтиметься тиждень. Ходитимуть і нудітимуть. Я збожеволію. От Гайда, от діяч... Треба ж було...

— А що, як через «наших» спробувати? — запропонувала Полянська. — «Мій» хоч і дебіл повний, а з прокурором районним часом горілку п'є. Нехай наш із приїжджим зустріне. Може, дійдуть згоди. Ну, розкошелимось. А що робити? Інакше пришиють корупцію.

— Не знаю. Надто багато їх, — похитав головою Костогриз. — Із усіма не домовишся. Зробили так навмисне, щоб закопати нас. Не зібрались оті «круки» отак спонтанно. Дивись, яка компанія поважна. Хтось закерував, не інакше.

— Може, Рябокінь? — припустила заступниця.

— Рябокінь про вікна уже пів року писав, — не згодився головний. — І ніхто особливо не слухав. А тут усі разом... Солідна рука покерувала.

— А давайте, — запропонувала Полянська, — тупо так наполягатимемо, що ставили нам вікна у грудні. Інженер, я, ви... усіх лікарів попередимо. У нашому суцільному бардакові важко остаточно кінці вивести. Походять, попитають... Гляди, і набридне їм. Головне, щоб усі на своєму до кінця стояли. Все-таки, у нас нормальні люди, повинні зрозуміти.

— Двоє особливо нормальних щойно за двері вийшли... — інтонації керівника стали похмурими — далі нікуди.

— Ну, Григорію Віталійовичу, вистачить уже вам. Давайте про вікна. Я відчуваю, що спрацює.

— Сумніваюся... — важко промовив головний, усідаючись на місце.

— Не варто було, — знизав плечима Цекало. — Як відчував.

— Не нуди, за кілька тижнів заспокоїться, — відповів Хижняк.

— Чорта лисого. От якби якісь інші проблеми, збоку, серйозніші, тоді, може, б забув.

— Сплюнь! — обурився Хижняк. — Яких тобі ще серйозніших? Скоро все узагалі накриється. Накаркаєш. Писатимеш дебільні папери на дільниці й болото міситимеш...

Якщо товстелезні двері приймальної таких, як вони, випльовували з розгону, то цю постать випустили ніжно, наче ковзнувши по ній усією поверхнею. Підбори двічі цокнули по плитці, шугонувши Хижняка і застопоривши на місці його колегу. Коли Полянська наблизилася, здалося, що хитнутися може геть усе, навіть оці стародавні стіни, тільки не її постать.

— А для вас, Ігорє Миколайовичу, репресії мали би початися негайно, якби я згадала про квартальний звіт із амбулаторної хірургії не просто зі стелі, а ще й погано переписаний. Ви хоч розумієте це?

У цій тираді не відчувалося жодних ворожих інтонацій. Голос лився музикою, схожою на етюд, що його виконує байдужий музикант на дорогому інструменті.

— Хто ж вам заважав? — густо почервонівши, здивувався той.

— Як ви зі мною говорите? — перехопило подих у неї. — Ви хоча б мали якесь поняття про субординацію, не кажучи вже про сумління та повагу до мене. Я надто багато вам пробачаю. От чомусь не можу просто за інструкцією! Та колись і мені набридне.

— Хіба ж я просив про це? — стояв на своєму Ігор.

— Ні, ви гляньте... Припиніть злити мене і ще раз подумайте про вашу поведінку. Я чомусь завжди вважала вас порядною людиною.

Він лише похитав головою, проводячи поглядом її постать, чітко окреслену на тлі вікна. Губи хлопця ворушилися самі.

— Ось чого-чого, а поваги до вас у мене справді нема... Інно Сергіївно...

Завідувач хірургічного відділення Гайда, невисокий повний чоловік у по-старому накрохмаленому ковпакові, зате модній, розмальованій рекламами фармацевтичної фірми, операційній піжамі, щойно повернувся з перев'язувальної, де вводив ліки у суглоб хворій. У двері постукали відразу, і на порозі постав молодий худенький чоловік у міліцейській формі зі шкіряною течкою.

— Добрий день, Миколо Петровичу, — дещо знічено привітався відвідувач, простягаючи свої документи. — Лейтенант Жешко.

— Присідайте, пане лейтенанте Жешко, — запросив завідувач. — Прізвища б вашого, звичайно, не згадав, а от апендицит пам'ятаю. Сантиметрів дванадцять мав, витриманий у кращих наших традиціях.

— Ого... — здивувався міліціант. — Пам'ять у вас...

— Усіх своїх хворих пам'ятаю, за всі роки, — приречено махнув рукою Гайда. — Іноді здається, від цього з'їхати з глузду можна. Але досі, уявіть, у тверезому розумі. Все-таки пам'яті більше приємної.

— Сьогодні, на жаль, навпаки, — зітхнув лейтенант, дістаючи аркушик паперу. — От, прислали мене. Скарга на вас написана. Ось перелік питань, на які ви повинні відповісти. А ось...

— Чекай— чекай... — скривився завідувач. — Від кого скарга? Огур? Вони що — з розуму посходили?

— Помер у вас такий хворий?

— Помер, — згодився Гайда. — Але помер «правильно». Не було у нього шансів вижити. Надто серйозне ускладнення. Двічі обласні

консультанти приїздили до нього, участь в операції брали. І родичі жодних претензій не мали, розуміли усе.

— Ну, не знаю... — розвів руками лейтенант. — Мені сказали віднести й віддати. Такий самий запит до судмедексперта в область скерувати і ще купа різного паперу.

— Почекайте, може хтось щось плутає? — ніяк не міг повірити завідувач. — Це справді Огур? Дмитро Огур?

— Так, помер за тиждень після ножового поранення, отриманого від племінника. У вашому відділенні помер.

— Чорти... я не маю їхнього номера, — перекидав усе на столі Гайда. — На історії хвороби був номер записаний, а її судмедексперт забрав. Зателефонував би до них і спитав, що за дурня. Вони ж його мертвого забирали, то дякували, що ми до останнього врятувати намагались. А тепер скарга? Як так?

Схопивши принесений аркушик, завідувач почав читати.

— Так... скарга подана учора... Виходить, майже за тиждень після смерті. Вже коли поховали... Що це означає? Як?! Злочинна недбалість? Не надавали допомоги у потрібному обсязі? Упродовж усього дня не заходили до палати?! Що вона, «поїхала» з горя?

— Не знаю, — розвів руками лейтенант. — Не знаю. Підпишіть, Миколо Прокоповичу, і я піду. А слідчий просив, щоб на післязавтра усе було готове.

— Це завал... — не міг заспокоїтися Гайда, беручи ручку. — Стоп... А оце як розуміти? Ну, то вже не дурна баба зі села писала. Ось... «відкрито кримінальне провадження за фактом неналежного надання допомоги»...

— Ну, справді відкрито, — розгубився молодий міліціант. — Якщо є скарга, то відразу відкриваємо. Такий закон. Того й до вас із цим папером прислали.

— А я оцей папір відксерю, і нехай у мене лежить про всяк випадок. А підписувати його не буду.

— Чому? — не зрозумів той.

— А де ви бачите факт неналежного надання допомоги? Є скарга, ви збираєтеся цей випадок розслідувати. От коли доведете, що справді не надавали, тоді це буде факт. А поки що — лише невдале припущення.

— Так... а як же... — зовсім розгубився лейтенант. — Це звичайна форма... усім за такою...

— Ще раз повторюю, юначе, — розізлився Гайда. — Факт — це те, що вже доведено. Те, що не викликає сумніву. Факт смерті Огура є. А от факту неналежного надання допомоги поки що нема.

— То як тепер, іти назад і переписувати, а потім знову до вас? Через оте слово?

— А ви як думали? Якщо ваше керівництво не знає української мови, можу лише пошкодувати ваші ноги, — похмуро мовив Гайда, замислюючись про своє.

Відро зі штукатурним розчином стояло близько, і шматки, що відлітали від стіни з-під зубила, періодично ляпалися туди. Сантехнік, вилізши на драбину-«стремянку», гатив зубилом у стіну. Асистент його, Штунда, мав два метри десять сантиметрів зросту за повної відсутності інтелекту в черепній коробці, тому стояв на власних двох і слухняно підтримував те, що мало зрештою відвалитись. Од картини побаченого у Хижняка «впала» щелепа.

— Е-е... Пилиповичу! Ви що робите?! Перепили учора? Це ж історична пам'ятка!

— Так одразу й перепив... Міцно сидить, с-сучка... Головний наказав.

— Головний? Костогриз?!

— А вашого друга доктора Цекало ще поки що не призначили. Хе-хе... Отже, Костогриз.

— Пилиповичу... — Хижняк змовницьки озирнувся. — Та обережніше! Поламаєте! Чуєте, мені віддайте. Могорич негайно. Вже несу. Та обережно!

— Головний сказав — йому, — відрубав сантехнік. — Правда, Петре? Штунда зрадив і схвально закивав головою.

— Пилиповичу!!! Та він уже поїхав!

— Помиляєтеся, докторе, — ніби нічого й не було, каламбури майстер. — Не поїхав, а народився таким. Олігофренія називається. Так, Петре?

— Та я не про Штунду! — розізлився Хижняк. — Кажу вам, нема Костогриза. Кому віддаватимете? А до завтра взагалі забуде.

Скажете — поламалася, викришилася. Ну! Пилиповичу... Ще прийдете до мене...

Видерши нарешті металеву табличку невідомо яких років, роботяга подув на неї і прочитав уголос чеканні літери:

*Тут у 1812 році зупинявся
відомий французький хірург
Домінік Ларрей*

— Ну, гаразд, докторе... Але якщо головний учепиться, повертаєте назад. А могорич так і лишається. Петре, я правильно кажу?

Той, хто збирав недоїдки з відділень, періодично виконуючи різноманітну фізичну працю, схвально закивав головою.

— Дякую за підтримку, Петре, — задоволено мовив Хижняк, сховавши цінність під халат, після чого посунув сходами догори.

Десята палата, розрахована на двох пацієнтів, уже більше тижня була заповнена лише наполовину. Молода тендітна жінка з апаратом Ілізарова на нозі та побитою головою обридло дивилась у стелю, переминаючи в пальцях скручену паперову серветку. Щерба, великий та незграбний, у розстібнутому халаті «заїхав» до маленького простору палати, несучи милиці.

— Як ви, Галинко? Перестало?

— Так, дякую. А це що?

— Це для вас. Від мене особисто. Тепер великий дефіцит. Усі порозтягали слабі. Знаєте, йде додому — бере зі собою. А щоби повернути... Пора вам на ноги ставати. Спочатку з ними, а за якийсь місяць-півтора...

— Місяць?! — Галя всілася на ліжку. — Ви жартуєте?

Сівши поруч, лікар узяв її за руку.

— Ну, що таке місяць? Я б вас тут і на два залишив. Ні, звичайно, видужуйте швидше, але... — його величезна мармиза червоніла густо й рішуче. — А це також вам. Вітаміни для тих, хто одужує. Наше, нижньороздольське. І навіть із мого саду.

— Ну, ви знову... — похитала головою вона. — Це я маю вам коньяки та цукерки нести, якщо вже на те пішло.

— Що ви! — обурився лікар. — Я б навіть і не взяв. Ні, люблю, коли пацієнти дякують, але зараз не той випадок. З вами по-іншому. До речі, я й не вживаю. Ну, майже. А міг би взагалі відмовитися.

— Ну, то ви молодець, — мляво засміялася Галина.

— Особливо, якби це комусь не подобалося, — вів своєї Щерба. — Ну, ви розумієте. Жінки не люблять пияків. Я б тоді узагалі до пляшки не заглядав.

До палати зазирнула медсестра Женя. Її «мишачі» риси скривилися помітно лише для пацієнтки, а невдоволений голос промовив:

— Андрію Івановичу, будь ласка у дванадцятку до Матвійчучки.

— Іду, — не обертаючись, буркнув лікар.

Та обличчя медсестри не ховалося.

— Це терміново. У неї пов'язка дуже змокла. І болить.

— Я ж сказав — іду! До крамниці менше треба бігати, тоді не промокати. Беріть до перев'язувальної.

Атмосфера приємності розладилася. На обличчі лікаря всілося розчарування.

— Ну ось... Шкода, треба йти. Якщо чесно, мені навіть поговорити ні з ким. А потреба є й у такого, як я, — він знову обережно торкнувся руки своєї пацієнтки. — Так іноді потрібно, щоб тебе хоча б вислухали! На жаль, нема кому.

— Так уже й нема! — засміялася Галина. — Он, бачили, як медсестри на вас лупляться? Оця б точно вислухала, можете мені повірити. І не лише.

— Хто, Женя?! — у нього мало не відібрало мову. — Оця миша в халаті! Хоча, так, звичайно. Ви гадаєте, що це якраз для мене. На більше не заслуговую.

— Андрію Івановичу! — вигукнула вона. — Я ж зовсім не хотіла... Ну, що ви...

Відпустивши її руку, Щерба зачинив двері з того боку і посунув до перев'язувальної. День збирався скінчитися невесело. Додому йти не хотілося. Пацієнтка з десятої палати вперто стояла перед очима, що б не робив. Розраховувати на подібне божевілля у таких роках важко. Тому ситуація застала зненацька, й він уже не сподівався оговтатися.

Дві ручки натхненно шкребли по «чорному» папері, намагаючись обігнати одна одну, і з-під пера обох майбутніх світил виходили безпрецедентні, як уся вітчизняна медицина, творіння. Щерба з опущеною головою промайнув у отворі незачинених дверей.

— Шефа вашого нема? — Ліда боязко зазирнула до них. — Ну, ви даєте, шановні...

— А ти що, шефа боїшся? — скривився Цекало. — Він тебе любить більше, як нас обох. Взагалі обожноє. Щодня Ромка підганяє, боїться, щоб ти від нього кудись не втекла.

— У тім-то й справа, — підняв голову Хижняк. — Гаврилівна приревнує — кранти. Маскою задушить.

— Ви не будьте такими розумними, — порадила дівчина. — Я щойно з прийомної головного. Вони з вашим Гайдою на високих тонах розмовляють. Про якогось Огура. І, здається, про вас також.

Друзі мовчки презирнулися.

— Огура? Це той, хто помер тиждень тому. Після «ножового».

— А ми до чого?.. — не зрозумів Цекало. — Шеф сам його лікував. Ми там не особливо причетні.

— На, забори до себе про всяк випадок, — Хижняк простягнув їй табличку, що лежала у пакеті поруч.

— Що це? — не зрозуміла вона.

— Пачка цукерок од вдячних пацієнтів. Потім заберу.

— А чому така важелезна?

Очі Ліди стали ще більшими, щойно зазирнула в пакет.

— Ви що, з розуму посходили? Не всі удома?! Ви хоч розумієте...

Та гнівна тирада хижнякової нареченої була перервана появою завідувача відділом хірургії:

— Що, молодь? Ми ще толком за це не пили, а вже сімейні сцени?

Схопивши пакет, Ліда прожогом вискочила за двері.

— От і я їм те саме кажу, — підтримав Цекало. — А що далі буде?

— Значить так, орли, — зовсім з іншими інтонаціями перервав його Гайда. — Оце, що було сьогодні... п'ять хвилин тому... Я вислуховую через вас востаннє.

— Миколо Петровичу!

— Цить! Слова ніхто не давав. Ну, я також за юних років ідіотом був, але в мене хоч трохи голова варила! Та й ваші ніби не зовсім

дефективні, коли справа медицини стосується. А щодо інших питань...

— Миколо Петровичу!

— Цить, я сказав! Операція через півтори години. Можете, звичайно, отак у халатах, але я б радив набути мирського вигляду. Відра в руки — і на колонку до Сюрпіти. Ємності заповнити. Через вас відділення добу без води! Її аж до завтра ладитимуть. А ви як думали?!

— Саме так і думали, — зітхнув Хижняк.

— І щоб акція ця відбувалася без допомоги родичів хворих і санітарок. Інакше ноги вашої в операційній не буде.

Обоє мовчки сопіли, а Гайда нарешті заспокоївся.

— Гаразд, для таких орлів це двадцять хвилин од сили. Потім ти, Ігоре, контролюватимеш, щоби слабому добре шлунок відмили, а ти, Романе, зготуй зонда. Все. Я на годину. Мушу дещо з'ясувати. Скарга на нас написана. В основному на мене. Що Огура ми недбало лікували. Тому й помер. Читав я цей шедевр — волосся стає дибки. Ось.

Ксерокопія лягла на стіл, і обидвоє молодих лікарів, компетентних у таких справах поки що значно менше, ніж у медицині загалом, почали поїдати рядки очима.

— Маячня... — нарешті мовив Хижняк. — Повна маячня. Не можу повірити, що вони це написали. Ну, мама загиблого стара. Розумію, їй дали, вона «хрестик» поставила. А сестра? Вона ж не повністю дебільна? Вони ж бачили, що брата її до останнього рятували? Чого тільки не робили, кого не кликали. Двічі обласних залучали.

— Кров самі здавали, як консервована закінчилась! — обурено вигукнув Цекало. — Я здавав! А вони тепер — «до палати не заходили».

— Ну, ось так... — розвів руками Гайда. — Народ наш непередбачуваний. Поки що я нічого не розумію. А чому так пізно? Може, хто що шепнув їм, скажімо, про результати розтину. Якись недоброзичливці. Я вже думав. Але ж розтин повністю підтвердив усі наші діагнози?

— От про недоброзичливців добре ви сказали, — підхопив Хижняк. — Читали, як написано, в яких виразах? У тої Гані, сестри померлого, «мозгів» на таке не вистачить. Вона все життя свиней годувала і картоплю копає. Їй у кожному слові дві помилки робить. Юрист писав. Фрази он які...

— А це розумна думка.

Двері зачинилися.

— Пузир є? — запитав Хижняк.

— Звісно.

— Тоді дзвоню Пилиповичу, про нього шеф нічого не казав. Удвох зі Штундою їм справді на двадцять хвилин роботи. Чи, може, ти бажаєш сам воду носити?

Знайшовши не надто людне місце на другому поверсі аеропорту, Вадим говорив по мобільному.

— Так, Валю, велика тобі дяка. Без цієї твоєї Жанни ні хрена б не вийшло. Тямуца баба. Що? Несподіванка для тебе? Що я за «бугор» намилився? Валюню, сонце, а що тепер тут робити? Закриття шпиталю — вирішене питання. Ну, нехай не закриття — перепрофілювання у реабілітаційний центр, то не те саме? Я, хірург вищої категорії, буду папірці писати? Чи десять «штук» чиновникам платити, щоб наново працевлаштуватись і в якійсь поліклініці гнояти різати? Краще вже туди, подалі з цієї помийної ями. Так, закінчився «великий» хірург Лужний, уяви собі. Мама вже рік як нема...

На тому кінці, вочевидь, щось довго пояснювали, адже з трубкою біля вуха він спустився наниз, вийшов і запалив.

— Та усе гаразд буде. Хто туди виїхав, ще жоден не шкодував. Уяви собі — я за паперами доцент фізики і їду на симпозіум до Бостона! Звісно, папери справжні. Хлопці дарма бабок не беруть. Там уже житло зняли з оплатою на пів року, і робота якась є. Знала б моя матуся, на що квартира пішла... Ну, дасть Бог, може й побачимось у Штатах. Удачі тобі!

Випустивши дим, він набрав номер, позначений «Алла». Скинув, а потім набрав наново. Пальці так і не торкнулися кнопки виклику, натомість натиснули команду «стерти». Потім на табло вивів зображення жінки з каштановим волоссям. Телефон двічі запитав, чи господар упевнений у своєму рішенні. Так, упевнений більше, ніж будь-коли. Все. Шляхи відрізано.

А за хвилину диктор аеропорту оголосив початок реєстрації пасажирів на рейс до Нью-Йорка. Звуки літаків, що приземлялися, бентежили душу, а вогні манили, створюючи тривожний настрій. Нове

життя на сорок п'ятому році Вадима починалося з нуля якраз за цією межею.

Ноші зі животатим тілом ледве тягли вузькими сходами на третій поверх. У санітарок, які тримали з легшого кінця, тріщали пупи, двоє ж плечистих водіїв, які підносили головний кінець, ледве розверталися на вузьких площадках. Авдієнко, лікарка «швидкої», вже була нагорі й, нахилившись до вуха Дольного, який чергував у реанімації, тихо мовила:

— Схоже, інфаркт. Каже — гострий біль і задишка. Раптово.

— Що кололи?

— Хотіла дексалгін, промедол та гепарин, — віддихувалася вона. — Та він узагалі відмовився, не забажав... Так і привезла.

— Такого пацієнта нам якраз бракувало, — сплюнув Дольний. — Усе життя мріяв, щоб голову адміністрації привезли. Зараз — обласних професорів викликати, забаганки вислуховувати...

Ноші заносили до палати.

— Усе гаразд, — доводив своє Замрига, — все нормально. Вам телефонував Костогриз?

— Ну ось, починається... — напівголосу промовив реаніматолог. — Подайте мені головного лікаря, викличіть професорів... Та куди ж ви встаєте? Не можна! Лежіть! Ганю, кардіограму!

Тушу мера перепхали на ліжку. Одна медсестра готувала крапельницю, інша підвозила кардіограф.

— Шановні, усе гаразд, не бігайте! Мені вже краще. Де Костогриз? Закличте мені вашого головного!

— Головний не лікує кардіологічних хворих і не працює по ночах, — дохідливо пояснював Дольний. — Зараз йому повідомлять. А тим часом слухайтесь, що вам кажуть, будь ласка! Від цього залежить ваше життя та здоров'я!

Костогриз влетів буквально за хвилину.

— Ну, ви вчасно, Григорію Віталійовичу! Тут Замригу привезли, ну, і цілком законні концерти. Дай мені головного, а зараз ще буде — палату з джакузі...

— Тихо, не таратор, — попросив Костогриз. — Спокійно. Двері зачини. Ось так. А тепер сідай і слухай. Отже, оформляєш його за

усіма правилами і нехай лежить днів три. Зрозумів?

— Та ніби вже лежить... — розгубився Дольний.

— От і добре. Історію хвороби заповни, і нехай спить.

— Не зрозумів... — почав кумекати Дольний. — Це що — маски-шоу? Липовий інфаркт? Догрався нарешті мер? Десь на хвоста йому стали? Прокрався, отже...

— Щось типу того, — згодився головний. — Принаймні, схоже. Просить кілька днів відлежатися. Ну... це не наша справа. Каже — нічого серйозного. Ну, ти зрозумів.

— Я-то зрозумів, — похитав головою Дольний. — А от чи зрозуміє він, коли я зі своїми гризотами до нього прийду?

— Кардіограф знову барахлить, — зазирнула до них медсестра. — Везти до іншої палати?

— Не везти.

— А... як...

— Ніяк. Відбій. Вечеряйте.

— І з персоналом поменше базару, — додав Костогриз, коли двері знову зачинилися. — Бо завтра кожна санітарка знатиме, що ми Замригу «ховаємо». Зранку для проформи зліпиш йому середньої паршивості ЕКГ, аналізи. Куди ж нам подітись? Усі від них залежимо.

— Врятуємо «рідного» чиновника від чужих, — із розумінням хитнув головою Дольний.

— Ось-ось. До речі, обіцяв спонсорнути дещо. Вважай, новий кардіограф уже в тебе. Та й ремонтну бригаду тепер дадуть. Відкоси на тих клятих вікнах хто зароблятиме? Скоро через них сам до тебе потраплю.

— Обіцяти — це вони майстри, — без особливого ентузіазму проказав лікар. — Поживемо — побачимо.

Гайда сидів за столом навпроти старшого слідчого прокуратури і розпачливо постукував пальцями по власному коліну, поки господар кабінету, Валігура, читав папери.

— Дмитре Івановичу, візьміть під свій контроль, — попросив відвідувач. — Ви єдина мудра людина у цій системі. Я прошу.

Дочитавши до кінця, слідчий відсунув папір і потер перенісся, а потім мовив:

— Ну, для мене якраз нічого дивного у цій ситуації нема.

— Ви так вважаєте? — здивувався Гайда. — Це так має бути?

— Просто знаю цю кримінальну справу, так би мовити, зісередини. Вони ж недалеко від мене живуть, Огури ті нещасні. Хлопець ріс без батька, у хаті повна бідосія. Ганя оця, його мати, пахала день та ніч, хлопцем стара баба опікувалася. Коли той підріс, почалися проблеми. Щодня «пиво», компанії, прийде, бувало, серед ночі й починає усіх «строїти», вікна бити так, що сусіди не сплять. Брат тієї Гані завжди навідувався, допомагав, хлопця намагався приструнити, ну, а той його зненавидів. Потім узяв за правило ножем розмахувати. Я сам двічі до них наряд викликав. То вона щоразу на другий день відмовлялася — нічого не було, і крапка, відпустіть сина. Я казав їй — рано чи пізно хлопець когось заріже. Але ж такі, як вона, живуть на рівні інстинктів. Головою далі хліва не думають. Так і сталося. Той самий брат її і постраждав.

— Ну, це все я розумію, — погодився Гайда. — А ми тут до чого? Що могли, те робили. І вона бачила. І претензій не мала. Навіть потім: «Дякую, дякую»... А тут раптом...

— А тут раптом світить її синові в'язниця за повною програмою, — продовжував слідчий. — За навмисне убивство. І логіка її теляча підказує єдино можливий варіант. Брата вже не повернеш, то хоч би син не сидів. Будь-яка мати цього б не хотіла. Тільки нормальна з дитинства свою дитину від тюрми рятує, а така — коли вже грім грюкне. Але тепер головне — щоб не сидів. Але коли людина від ножа гине, то хтось повинен відповідати. Є у нас грамотні адвокати, котрим за принципами, за якими працюють, місце на панелі. Коли нормально заплата — то будь-яким способом згідний задовольнити. От і навчили. Давайте провину за смерть вашого брата на лікарів повісимо. Ну, зрозуміло, винен син, який руку на дядька підняв. Але ж на той світ його не спроводжував! Якби нормально лікували, був би живий. Тож пишіть заяву, що вони сволочі, й будемо це в суді доводити. А тоді, дасть Бог, отримаємо лише за хуліганство, й аж ніяк не за навмисне убивство.

— Убивці ж — у білих халатах... — нарешті зрозумів Гайда. — Цікава логіка.

— Загалом звичайна для нашої ментальності, — розвів руками Валігура. — Своя сорочка нашому братові українцю завжди ближче до тіла.

— І що робити?

— А що будете робити? — не зрозумів слідчий. — Висновок судмедексперта, я так зрозумів, збігається з вашими діагнозами. Працюйте спокійно. Докучатимуть, звичайно, але що поробиш...

— Докучатимуть?! — похитав головою Гайда. — Це слабо сказано. Роботу паралізують. Купа паперів, запитів, комісій... Це ж неможливо.

— А жити в неможливих умовах — це також наша ментальність, — сумно протягнув слідчий, чухаючи голову.

М'яке і водночас потужне гудіння літака за інших обставин могло б заколисати. Не той випадок. Збудження відчувалось у всьому. Невідомість лякала.

— С-слава тобі Господи...

Відчувалося, що в сусіда по кріслу настрої зовсім інші.

— Так, — схоже, летимо, — стримано згодився Вадим.

— Летимо! Не те слово! Я вже не сподівався, чесно. Гадав, узагалі ніколи.

— Ну... В мене така медсестра була, Валя, — підтримуючи розмову, поділився Лужний, — також не вірила. А тепер... Давно вже «там» своя. Хоч і не за професією. Але назад не хотіла б.

— Стоп... ти що — лікар? — не зрозумів сусід. — То будемо знайомі. Олег. Стихар. Узагалі-то окуліст.

— Вадим... — вони потиснули руки. — У минулому житті був хірургом. Поки не прийшов пеемсдец.

— Такого мату ще не чув, — здивувався той. — Як-як?

— А це не мат, — пояснив Лужний. — Пе-ем-с-де-ц. Центр первинної медико-санітарної допомоги, основний елемент медичної реформи. Тільки буква «це» мала би бути на початку, а вона у кінці, як і належить, тому що... справді тепер пеемсдец усім.

— Класно, — засміявся Стихар. — Не чув, їй-Богу. Та годі вже рипіти! Тобі не однаково, що там тепер буде? Життя триває. Слухай, а у тебе в Штатах є хтось, чи на голому місці збираєшся?

— На голому, — зітхнув Вадим. — Я тепер узагалі на голому. Кажу тобі — то було минуле життя. Усе з нуля. А що за книжка? «Привиди безіменного замку»... Я на детективах звихнутий. Можна?

— Бери, — простягнув той. — У Нью-Йорку віддасиш. Побачимося ж напевно?

Тісною кімнатою з нескінченими книжковими полицями справно їхав інвалідський візок. Діставшись столу з комп'ютером, Журбенко торкнувся клавіш.

— Ось так, Ігорку, не я це вигадав. Серйозні люди. До того ж, не наші.

— Ну, Юрію Васильовичу, — пошкріб голову Цекало, — відчуваю, що своїми аргументами ви нас доконаєте. Костогриз зі свого боку, а ви зі свого.

— Справа добровільна, — розвів руками інвалід. — А ви б якось так, без фанатизму, спокійно. Тихше їдеш — далі будеш. Вибач мені, якщо шпиталь на два дні без води залишається, що йому робити? Я б сам повбивав.

— Та цю трубу ще за царя Гороха закладали! Їй сто років, не менше. Ми взагалі її не чіпали. Якби не рвонуло, він би й не знав про наші справи.

— Не має значення, — відрізав Журбенко. — За будь-яких обставин чим поменше суєти та звуку. А у вас уже, бачу, якийсь психоз почався. Нетерпець. Наче у дешевому романі. Ви дітьми не будьте, гаразд? Я ж просив — по-серйозному. Або без мене.

— По-серйозному, — впевнено відповів Ігор.

— Давайте, серйозні, кому чай, кому кава, — дружина Журбенка поставила на стіл печиво.

— Дякую.

— Ось глянь, — продовжував інвалід, — оце з праць Мак-Брайна, а оце з Хофмана. Ось карта, що склав один, а ось — інший. Порівняй. Практично те саме. Особливо — стосовно східного напрямку. А Хофман і Мак-Брайн одне в одного не списували — гарантія. Вони розходяться в усьому, починаючи від значення ордену тамплієрів у світовій історії. В усьому, крім цього. Розумієш? І обидва посилаються на серйозних археологів. А ось монастирі, які будували тамплієри за

межами Франції у східному напрямку. Ось цей — наш, нижньороздольський. Без сумніву.

— А ще десь пошукати? — припустив Цекало. — Не серед істориків, а хоча б серед тих самих археологів?

— Пошукаємо, — пообіцяв Журбенко. — Інтернет великий, на наш вік вистачить. А тепер дивися сюди. Це вже моя карта. Сам склав. Тут дані про усі знахідки скарбів тамплієрів. То про «сорок возів» згадано у восьми випадках. У восьми випадках археологи вважають, що знайдене — це те, що вивозили храмівники у 1308 році, коли Філіп IV, висловлюючись сучасною мовою, наїхав на них. Зауваж — тамплієри намагалися вивозити скарби до віддаленіших монастирів. Ті, в яких потім щось знаходили, розташовані на значній віддалі від Франції. Бачиш на карті?

— Напевно... — згодився Ігор.

— А наш монастир щодо цього взагалі останній. Далі храмівники ніколи не бували. Далі — Русь.

— Сорок мінус вісім — тридцять два, — бурмотів під ніс Цекало.

— Та багато, багато ще залишилося, — засміявся Журбенко. — Тобі вистачить.

— Я не про те, — знітився Ігор. — Прикидаю ймовірність, що один з возів справді тут.

— Імовірність порядна, — запевнив той. — Монастир, про який ідеться, якщо він справді «наш», заклав наближений магістра Гійом де Шалон, коли вирушав у хрестовий похід. І це також достовірно. Він же ж так само брав участь у вивезенні скарбів із Тампля. Про це є як у Хофмана, так і в Мак-Брайна. Скажи, куди ще йому везти золото, як не у власноруч закладений монастир, де знає кожен закуток підземелля?

— Невже це справді можливо? — мрійно промовив Ігор. — Я от думаю іноді — ми хворих дивимось, оперуємо, всяке дебільство пишемо, на горіхи отримуємо... А у цей час під нами, десь глибоко-глибоко... Але ж усе перекопано, і не раз. За стільки століть хто тільки не шукав!

— Це тому, що, висловлюючись знову ж таки по-сучасному, лохи шукали. Отакі, як ви з Ромком.

Ніч огорнула будинок, та їм не в голові були як пізня пора, так і завтрашній напружений день. Світло у віконці будинку колишнього

анестезіолога горіло ще довго.

— Як ви почуваєтесь? — запитав Дольний, увійшовши до палати з віп-персоною на секондхендовому ліжку.

— Нормально, — сухо відповів Замрига, облишивши газету.

— Ні, я до того, що ніч насувається. Може, щось потрібно?

— Усе гаразд. Де туалет, знаю. Смердить трохи, щоправда, й тісно у ньому. Чи ви бажаєте, щоб я на судно ходив?

«Заки ви не з'явилися, не смерділо», — подумав Дольний.

— Для вас навіть справжню, ще радянську «утку» можемо знайти, — пожартувала Оксана. — У теперішні часи дуже великий дефіцит.

— Ні, дякую, — ще більш невдоволено відповів мер. — Усе гаразд.

— Ну, ночуйте.

Вони сховалися до ординаторської, де Оксана дала волю їді.

— Екземпляр що треба, — згодився Дольний. — Щуряка чистопородний. І не розуміє, собака, що якби справжнім був його інфаркт, то їй-Богу мало би значення, тягнути цю тушу п'ять хвилин сходами чи за секунду підняти на ліфті. А ліфт двадцять років не працює. І бабла на ремонт не дасть. Буде вперто справжнього чекати. Скільки ми його триматимемо?

— Скільки скажуть, — зітхнула Оксана.

— А ти поменше язиком ляпай, — порадив лікар. — І санітаркам не обов'язково знати, для чого він тут.

— Докторе, я що, по-вашому, зовсім тупа? — обурилася вона.

— Не зовсім, — погодився той. — Кава у тебе смачна виходить. І торт, отой, що з бізе, також нічого.

— І все?!

— Не волай, мера збудиш. Гадаю, що не лише це. Але того я, на жаль, не пробував.

— Якби хотіли — давно спробували б.

— Ой... — скривився Дольний. — Службові романи — не у моєму стилі. Ти ж знаєш. Хоч би нікого більше не привезли до ранку. Спати хочеться... І не діставай ти його своїми приколами. Тобі воно треба?

Зітхнувши, Оксана пішла до дівчат, а Дольний узяв ручку і потягнув до себе поки що чисту історію хвороби з прізвиськом «Замрига».

Літак з розгону сів на американську землю, струснувши щасливими пасажирами, які за кілька хвилин у щирому бажанні стати другосортними мешканцями цивілізованої країни вже прямували до пропускнуго пункту.

— Гаспадін Лужний, какова цель вашого візита в Соедіньонніє Штати? — з диким кіношним акцентом запитав митник.

— Їду на наукову конференцію до Бостона, — відповів Вадим.

— А кде ви работаєтє?

— Дніпропетровськ, фізико-технічний інститут, доцент кафедри твердих металів. Там усе вказано.

— А пачему ви не указали в анкетє, гдє будєтє проживать?

— Я гадав, це не важливо, — пояснив Вадим, відчуваючи, як цей нудний американець починає дратувати його дедалі більше. — Мене обіцяли влаштувати.

— Кто должен вас встречать? Ви не знаєтє. О'кей. Ми наведьом справкі, єсть лі ваше ім'я в спісках пріглашонних на конференцію.

Неприємне важке хвилювання виникло дєсь попід грудьми і почало розлазитися тілом. Отакої! Чого треба цьому прищові? Ситуація виходила з-під контролю. Чекати довелося з годину, поки його закликали до віконця.

— Ваші документи викликають підозру, — безбарвно пояснив перекладач. — Ви не можете бути допущені до в'їзду у Сполучені Штати.

— Як це не можу?! — обурился Вадим. — Ви жартуєтє? У мене віза, яку видало ваше посольство! Доповідь на конференції!

— Віза сама собою не дає права на в'їзд, — відрубав той. — Якщо ви наполягаєтє, ми перевіримо її справжність. Але вам доведеться чекати.

Найближчі вісім годин виявилися нестерпними. Блідий од хвилювання, замучившись курити, з головою, наче порожня діжа, Вадим витягнув книгу, що подарував везучіший сусід, сподіваючись хоч якось відволіктися. На першій сторінці красувався дарчий напис, зроблений невідомо чиєю рукою й не знати кому:

Казав я — від долі не втечеш. А Ви не вірили. Бажаю Вам наступного разу вчасно втриматися від бажання погратися з нею.

У відчаї Вадим затулив обличчя руками.

— Просипайся, лентяй! Вставай, скотіна! — різкий скриплявий голос давив на вуха, відбиваючись од голих стін. — Скільки можна? Утро надворе! Вставай, сволочь! Одевайся і іди заробити деньгі! Бистро подні...

Рука Дольного намацала на столі мобілку й натиснула кнопку. Запанувала тиша. Перекрутившись на інший бік, він натягнув ковдру на голову, але за кілька хвилин таки всівся на канапі, протираючи очі. Ноги влізли у тапки, руки потрапили до рукавів халата і, плюснувши водою в обличчя, реаніматолог посунув коридором, відповідаючи під ніс на вранішні вітання персоналу.

— Доброго ранку, доктор. Фігово.

— Як спалося, дівчата?

Невдоволений вигляд Оксани змусив здивуватися.

— Не зрозумів... Відділення майже порожнє! Хто не давав спати?

— А он... мер ваш.

— Ну-у, він такий самий мій, як і твій. Чого хотів?

— А чорт'йозна. Пів ночі крутився. Потім по телефону тріпався. У реанімації мобіли відбирати потрібно, докторе. Потім хропів, на щастя, недовго. Це жах! Бідна його жінка! А тепер спатиме до обіду.

— Не буде, — рішуче промовив Дольний, беручись за двері. — Режим є режим. Буди його і кардіограму зроби нарешті, тільки учорашнім числом познач. Інфарктний хворий повинен мати кардіограму.

— От ви й будіть, — фиркнула вона. — Мене він зараз, не хочу казати, куди пошле.

Зітхнувши, Дольний увійшов до палати. Замрига спав, одвернувшись до стіни.

— Віталію Івановичу, підйом! Будемо лікуватися.

Усередині раптово здригнулося, й нісенітна думка простромила свідомість. Грудна клітка пацієнта не рухалась. У палаті стояла гробова тиша. У нестямі лікар кинувся до ліжка і схопив хворого за плече, повертаючи до себе. Обличчя Замриги було синє, язик випхався крізь набряклі губи.

Він був мертвий.

Відбувалося суцільне страхіття. Люди, яким за логікою мало бути однаково, вчепились у нього мертвою хваткою. Наче скажені бульдоги. Ця країна незліченних багатств нараховувала мільярди громадян — як своїх, так і чужих, проте двоє навіжених не бажали миритися з думкою, що у ній без проблем поміститься ще один нещасний лікар з тонучої дірявої посудини у центрі Європи.

— Ми вже звернулися до Бостонського університету. Серед організаторів конференції нема таких людей, котрі, як ви стверджуєте, повинні вас зустрічати. Вашого імені нема у списках...

— Та хіба ж у цьому проблема? — зірвався Вадим. — Зупинюся в отелі, доки не з'ясую, у чім справа. Я спроможний платити за проживання...

Але його не бажали слухати:

— Усе це свідчить, що документи підроблені, й ви не можете бути пропущеним на територію Сполучених Штатів.

Жах паралізував його свідомість.

— Але послухайте... у мене віза! Вона що — також підроблена? Ви зриваєте міжнародну конференцію!

— Якщо ви відмовляєтеся добровільно залишити територію та сісти у літак, вас доставлять туди примусово.

Із кімнати у протилежному куті величезної зали двоє поліціантів майже винесли попід руки Стихаря. Той упирався і сукав ногами, проте це не заважало його просуванню у напрямку виходу до літака.

— Беззаконня! Де ваше хвалене цивілізоване суспільство? Не маєте права! Пустіть мене! У мене віза! Якщо тітка помре без мене, це буде на вашій совісті! Я звертатимуся до міжнародного...

Волення колеги поступово припинилися. Вочевидь, він був уже в літаку. Обоє запитливо глянули на Вадима.

— Не варто, — промовив той чужим убитим голосом. — Я вже якось сам.

Із кам'яними застиглими обличчями головний лікар із Дольним перейшли через приймальню до кабінету. Кинуте на ходу «мене нема, усіх до Полянської» змусило секретарку втягти голову в плечі.

— Ви розумієте, як тепер усе повертається? Нам кранти. Принаймні, мені — точно.

— Присядь, Толю, — змучено вимовив Костогриз. — І давай спокійно. Коли і хто його останній раз бачив живим та здоровим? О котрій годині?

— Та яке це зараз має значення?! — скочив Дольний. — Його повезли до обласної судмедекспертизи. Розтин робитимуть експерти! З ними розмова коротка. Від чого б він не помер, а, судячи з вигляду тіла, смерть настала-таки від інфаркту, тож на нас висітиме ненадання допомоги. Ви що, не розумієте? У нас навіть кардіограми нема, жодного аналізу! На ньому жодного сліду від ін'єкції! У хворого, привезеного до реанімації з інфарктом. І тепер уже не липовим, можу вас запевнити. Це кінець... Він помирав, а ми спали. Ось за що мені доведеться відповідати.

— А ти вже не міг цієї клятої кардіограми зняти! — з прикрістю мовив головний. — І аналізи зробити.

— А може, — ще й дефібриляцію провести?! — у нестямі волав реаніматолог. — Ви мені здорову людину привели! Можновладця, котрий усі питання з'ясував на вищому рівні! З вами! Він і слухати не бажав! Сракою повернувся й захропів. Ми для нього хто?

— Чорти б його забрали... — зітхнув головний.

— Уже.

— Що?

— Уже забрали, — пояснив Дольний. — Тепер будемо цапами-відбувайлами за повною програмою.

Крики та рух за подвійними дверима змусили обох схопитися з місць.

— Ні, я буду скандалити! І не лише! Я вас усіх тепер зі світу зживу!

До кабінету вдерлася дружина Замриги. Розпатлана й у сльозах, вона розмахувала сумочкою, і зупинити цей буревій було неможливо.

— Що у цьому закладі коїться? Та вас не закривати — садити треба! Усіх підряд! І я доб'юся цього! Будете бачити. Як таке можливо? Учора людина була живою, а сьогодні вже навіть тіла нема?! Оце я з поїзда, й отакі сюрпризи?!

Вона упала на стіл. Плечі нещасної жінки здригалися.

— Усе сталося раптово, — намагався пояснити Костогриз. — Зараз я більше нічого не можу вам сказати. Тіло вашого чоловіка забрали судмедексперти. Вони й робитимуть розтин.

— Яке — «раптово»?! — підхопилася вона. — Він ще від учора був у вас. А кілька днів мав болі у серці. Що ж це таке?

Двері за її спиною бабахнули так, що секретарка заплющила очі. Дольний багатозначно подивився на головного. Події розвивалися надто стрімко і зовсім непередбачено. Той лише похитав головою.

— Та що з ним станеться? — не зрозуміла Галя, спостерігаючи за уважним оглядом стрижнів та дуг, змонтованих навколо її ноги. — Залізо воно і є залізо. Не розсипеться. Ви мені надто багато уваги приділяєте. Андрію Івановичу, інші пацієнти не страждають?

— Як ви могли таке подумати? — образився Щерба. — Усе схоплено.

— Пробачте, то я так... Якась дратівлива стала після цього.

— Ніде не тисне?

— Ні. Просто... Негарно з цією конструкцією.

— Ну що ви! — не згодився лікар. — На ваші ніжки що не взуй — однаково личитиме. Навіть апарат Ілізарова. Тим паче, це ж тимчасово. Може, хочете чогось? То я...

— Взагалі-то, — завагалася Галина, — якщо це вас не обтяжить... Я тут вже більше тижня, а... відтоді кави навіть у роті не мала. А я така кавоманка! Якби хтось колись сказав, що упродовж тижня щоранку не матиму цього задоволення...

— Господи, який же я тупий! — вигукнув Щерба. — Завтра. «Кофе у ліжко»! Я раніше прийду. Не вмію готувати каву по справжньому, таку, яку гарні жінки п'ють, але спитаюсь у Ліди — це нашого Хижняка наречена. А... можна мені разом з вами?

— Звичайно, мені буде приємно, — відповіла вона.

— Що — правда?

— Правда.

Запала мовчанка. Лікар сидів якийсь час, втупивши погляд в одну точку, а потім мовив:

— Знаєте, можливо, я лізу туди, куди не личить лікареві, але здається, ви також самотня людина.

— Можливо... — прозвучало у відповідь.

Якщо можна уявити слона, який порхає, наче горобець, то ним якраз і був у найближчі хвилини травматолог Нижньороздольської лікарні Андрій Щерба.

Неприємний холодний дощ поливав Київський аеропорт. Вони стояли з піднятими комірами, сховавшись під якийсь навіс, і курили.

— Ні, це кінець... — розпачливо показав Стихар. — Ще позавчора я до кінця не міг уявити, що таки опинюся у Штатах. Знаєш, до самого кінця не вірив.

— І недарма, — похмуро сплюнув Вадим.

— А сьогодні, — продовжував той, — сьогодні не можу збагнути, що знову в цій країні! Де лікарю нема що робити узагалі!

— Не знаю, як лікареві взагалі, а мені тут тепер справді нема чого робити, — важко зітхнув Лужний. — Жити, принаймні, вже ніде.

— Давай нап'ємося, — запропонував Олег. — Це найлогічніше рішення у нашому становищі. Давай, га?

— Чомусь не хочеться, — відмовився Вадим. — Я все ж таки гадаю, мені ще рано напиватися.

Діставши телефон, він набрав номер.

— Ну, ти даєш, — здивувався Стихар. — Та не візьме вона трубки, оця твоя Жанна. Гадаєш, не знає, що тебе завернули? Вони наперед усе знали! Скоти. Кинули. Не пощастило. Не на тих натрапив. Якщо вже й Валя твоя каже, що ніколи в обличчя її не бачила, то про що говорити?

— Але ж сама Валька виїхала! Через неї! І усе нормально вийшло. Може, мені просто не пощастило? Може, ті довбані митники не з тої ноги встали?

— А давай я задзвоню, — запропонував Олег. — Мого номера вона не знає. Навмисно ж не відповідає.

— Дзвони!

Із неабияким завзяттям Стихар набрав той самий номер. Та у відповідь і тепер, наче знущаючись, лунали тільки гудки.

— Загалом, дуже неприємна ситуація, Григорію Віталійовичу. Навіть не знаю, як тут грамотно вчинити. Тим паче, справу відкрито, і вона на контролі в обласній прокуратурі.

Слідчий райпрокуратури Валігура ще раз перейшовся кабінетом від стінки до вікна і зрештою таки всівся у крісло.

— Але самі ж ви вловили суть того, що сталося? — намагався зазирнути йому в очі Костогриз.

— Я-то вловив. І що з того? На папері усе виглядає недвозначно. Хворий прийшов з інфарктом, а йому не робили нічого. Взагалі нічого. І він благополучно помер. Від інфаркту, між іншим. От станьте на моє місце. Це вже не скарга від безграмотної баби, шита білими нитками під диктовку бездарного адвоката. Тут серйозно. Що робити?

— Справді, як не дивно, Замрига помер від інфаркту, — зітхнув Костогриз. — А тепер ви на моє місце станьте. Приходить головна особа районної влади, від якої ми з ніг до голови залежимо, і ставить перед фактом, що у нього проблеми і треба лягти на день-два. А у відповідь — апаратуру, ремонт... Стіни валяться! Працювати нічим! Можу я відмовити? А відмовив би — що не знайшов би Замрига де в обласній лягти? А потім би на нас відігрався. Міг я не послухати? Вам згори вказують — ви не виконуєте?

— Таке наше життя... — невизначено гмукнув слідак. — Але ось що цікаво — виходить наче як не було у нього особливих неприємностей. Я вже зондував. Та й обласна прокуратура на адмінрівні постаралася. Ніхто з вищих на нього не наїжджав. Ну, фокуси з боку його водія, гадаю, не варто брати до уваги. Від таких дрібниць до реанімації не ховаються. Тим паче, шоферу дали копня під зад і забули. А ось дружина померлого вважає, що у нього тиждень тому серце почало боліти. До речі, це він сам попросив липовий інфаркт написати?

— Мені казала — три дні, — похмуро зауважив Костогриз. — А підозріння на інфаркт — моя ідея. Це найпростіше з технічного боку.

— А мені — тиждень, — наполягав слідчий. — Телефонувала з курорту, він скаржився, що болить. Терпів, бо нема коли по лікарях бігати. Ось така картина малюється, якщо за фактами.

— А моє свідчення що — не факт?

— А ви будете свідчити? — здивувався Валігура. — Дасте покази, що розпорядилися фіктивно госпіталізувати Замригу, аби захистити від неприємностей? Пішли, тобто, на посадовий злочин?

— Буду, — рішуче кивнув головний. — Іншого виходу нема. Якщо не буду, Дольному кінець. Сяде. А за фіктивно оформлену історію хвороби не посадять. Знімуть із посади — ну й мать його туди. Один хрен скоро усім «пеемсдец». А я за свою кар'єру головного жодного разу не зробив чогось ганебного. І свинства нікому не заподіяв. Тож у такому віці пізно починати.

Валігура важко підвівся і знову перейшов кабінетом.

— Ти подумай добре, Дмитре Івановичу, як усе на гальмах спустити. Ми ж Богу духа не винні. Усі знали, що здоровий. Я ще питаю, коли він приперся — а може, справді щось болить, а може, хоч послухати? Ні — послугу і все. Ну відмовив би я — він би сам удома помер. І ні в кого б голова не боліла. А якщо в нас — то лікар хоч здохни — у чомусь винен. Закон суспільства. Люміній!

Мовчанка запала надовго. Першим не витримав Костогриз. Схопивши ручку, він почав писати заяву.

— Стій! Григорію Віталійовичу! Навіщо так? Давайте спокійно, без нервів та крутих жестів. Написати ще встигнемо. Глядиш, вам завтра доведеться мене рятувати. Може, навіть так, як Замригу — в цій же державі ходиш, наче по аварійному будинку, не знаєш, де на тебе обвалиться. А може, й по-справжньому. Усі під Богом... Я так гадаю. З вашою версією ознайомлю своїх. Неофіційно, звичайно. Замригу не повернеш. Подумаємо. Ніхто з нас не хотів би рубати невинних голів...

— Подумай добре, — просив Костогриз. — У такого, як Замрига, завжди є гріхи за душею. Янголи з крилами у нашій країні на посадах не сидять. Раптом який вплине. Та, може, він до баби чужої заліз, заки жінка на курорті, а потім знайшлося кому наїхати! Якимось він наляканим виглядав. Ніби не у своїй тарілці. Недарма я питаю, чи не захворів насправді. Ну, різно ж буває.

— До баби, кажете... — замислився Валігура. — Перевіримо. Принаймні, поки що зайво не панікуйте.

Потискання його руки головному здалося щирим.

На скатертині кафешного столика біля порожньої тарілки застигла недопита чарка. Вадима хилило у сон, а вухо вже боліло від телефону.

— Олено Валеріївно? Нарешті. Вичислив вас. Добри вечір! Вадим Лужний, якщо пам'ятаєте такого.

— Як не пам'ятати? — здивувалися там. — Вадим Борисович. Не забула вас, докторе.

— Давали ви мені номер, гадав, не згодиться, — вів своєї Вадим. — Здорові, сподіваюся?

— Завдяки вам — повною мірою. А ви як?

— Нічого доброго. Олено Валеріївно, пам'ятаю, ви колись розповідали... Одне слово, мені потрібно знайти людину по мобільному телефону. Дуже треба. Розумієте, трубки не бере. Хотів би знати, де перебуває. Чув, що таке можливо.

— Справи амурні? — засміялася вона.

— Та ні, на жаль. Кинули мене так, що й уявити важко. Буває навіть з такими прагматиками, як я.

— Хмм... — замислилися на тому кінці, — спробуємо! Хоча, усе відносно. Я ж не зможу назвати вам адресу та прізвище. У кращому випадку вдасться визначити приблизне місце перебування абонента, а там уже вам усі карти в руки.

Дівчина у фартушку поставила на стіл каву.

— Дякую, — розчаровано мовив Вадим. — Розумію. І не надто сподіваюсь. Але хочу спробувати. Інакше — безвихідь. Номер скину зараз есемескою.

— Я постараюся, Вадиме Борисовичу, — була відповідь.

Сподівання на те, що вдасться щось вдіяти, справді ледве жевріло. Проте опускати руки протиричило його натурі. А радше, навіть тепер у ньому продовжував жити хірург, фаховий принцип якого гласить — не дозволяти цього собі за жодних обставин. Як би не складалося — докладати зусиль до останньої можливості. З похмурим виглядом він допив коньяк із чарки.

Злощасне ліжко розглядали утрюх, так, наче, судячи з нього, справді можна було щось з'ясувати.

— Отут і поклали, — махнув рукою Дольний. — Точніше, сам ліг. За інструкцією мали перекладати, та він не захотів. Сварився, просив залишити його у спокої.

— І тут перебував увесь час? — уточнив Валігура.

— Звичайно. Навіть до туалету не виходив.

— І ніхто його не відвідував?

— Гарантія!

— Але ж усі спали — самі кажете.

— О, ні! — помахав пальцем Дольний. — Сплять вони чутливо. А двері риплять — послухайте! Та й вхідні на ключ зачиняємо. А коли він по телефону балакав — усі ж чули. А хропів?!

Валігура замислено розглядав ліжко з вишкрябаним на спинці «Іван».

— Що це?

— Оце? Мабуть, хтось на виході з алкогольної коми накарював.

— Упевнені? — засумнівався той. — А Замрига не міг?

— Цьому автографові рік, не менше, — упевнено заперечив Дольний. Не приховуючи прикrostі, слідчий вийшов з палати, а Костогриз похитав головою у напрямку дівчат:

— Зафарбувати! Негайно! Соромище...

Вона увійшла до кабінету, ховаючи погляд кудись у підлогу, ніби надмірна вага очних яблук не давала змоги підняти їх.

— Чого прийшли? — запитав Гайда, коли жінка присіла на край стільця.

— Я... цей... хочу лікарняний.

— Який лікарняний? — не зрозумів завідувач.

— Ну... брат у вас лежав. Помер тиждень тому. Він працював. Йому лікарняний належить за тих кілька днів. Казали, що як принесу, то ще нарахують...

У шефа буквально відняло мову. Хижняк з Цекалом зайшли відразу після його дзвінка і мовчки витріщилися на жінку.

— Кажете, нарахують... — мовив завідувач, вражено втупившись у жінку. — А чому ви на нас не дивитеся? Гляньте мені в очі, будь ласка!

Та вона навіть не рухнулася.

— Навіщо ви написали на нас скаргу?

— Яку скаргу? Нічого я не писала, — збиваючись, зашвидкомовила вона.

— Як не писали? А це що? Ваш підпис стоїть. Ви підписували оцей документ? — Гайда підсунув їй ксерокопію.

— Та щось давали у міліції розписуватися, казали, що так треба...

— А ви що, не читаєте папери, які підписуєте? — здивувався завідувач. — Тут написано, що ми вашого брата не хотіли лікувати і тому він помер.

— Та я не писала такого, — забурмотіла жінка. — Те, що давали, я підписувала. Не маю до вас претензій. Дайте мені лікарняний за брата.

— Розумію вас, — приречено мовив Гайда. — Усе в наших кращих традиціях. Ви хоч розумієте, що робите? Ви роками дивилися, бачили,

як ваш син перетворюється з людини на худобу, і нічого не робили. Тому він, син, зарізав вашого брата, якого люди, котрі тут сидять, рятували до останнього і вдень, і вночі. А тепер ви ще хочете, щоб вони були винними замість нього. Щоб їх карали замість нього і вас. У вас що, взагалі нема ніяких моральних принципів? Ну, а до церкви ж ви ходите?!

— Що таке дурне питаєте, Прокоповичу... — сумно протягнув Хижняк, коли жінка вийшла. Нема у неї ніяких принципів. Вона нещасна, як і пів країни людей, у яких лише одна провідна домінанта — вижити. От і робить усе можливе. І стоятиме до кінця — будьте упевнені. Вона згідна, щоб увесь шпиталь наш разом із тими, хто усередині, завалився. Аби тільки син не сидів.

Телефон засигналив на багатолюдній вулиці, уздовж якої снували машини. Прислухаючись, Вадим скривився. Друга рука автоматично затулила інше вухо.

— Так, Олено Валеріївно! Слухаю! Звісно, чекав. Навіть так? Звичайно, записую. Секунду... Ого... Далекувато...

Ручка швидко рухалася по сторіночці записника, а губи ворушилися несамохіть, повторюючи назви міста і вулиць.

— Ну, ви чарівниця. Знаю, дива техніки... Що? Звичайно, розумію. Ніяким чином вас не підставляю, не переживайте. Отже, я зрозумів — щойно опинюся там, одразу вас набираю. Велика дяка! Відтепер я ваш боржник.

Ноги невдахи зарухалися швидше, наче дзвінок влив у них енергію та силу. Справді, ніколи не треба впадати у відчай і завжди робити справу до кінця. За п'ять хвилин Вадим уже сідав до маршрутки, що їхала в напрямку залізничного вокзалу.

Атмосфера у кабінеті слідчого прокуратури була, мало сказати, нервозною. Ситуацію він не контролював, ризикуючи потрапити у коло ворогів цієї жінки.

— Звичайно, ми приймемо від вас і цю заяву, — розвів руками Валігура. — І вестимемо слідство з усією серйозністю. Але я сьогодні запросив вас для дачі показів. Віро Василівно, у нас усе-таки є підстави підозрювати, що ваш покійний чоловік мав серйозні неприємності. Такі, що могли...

— І ви туди ж! — люто перебила вона. — У мого чоловіка була одна неприємність — погане медичне обслуговування. Вона й виявилася фатальною. І я хочу, щоб винні були покарані.

— Розумію вас, — не здавався слідчий, — але у мене є покази головного лікаря, що ваш чоловік був госпіталізований фіктивно, за власним проханням, аби уникнути якихось неприємностей — він не уточнив, яких. Ба більше — ваш чоловік учиняв тиск на головного лікаря у цьому. А персонал відділення реанімації стверджує, що від лікування він відмовився.

— А що ж їм іще робити? — скинулася вона. — Краще піти з посади за підставу, ніж сісти до в'язниці за ненадання допомоги. Я кадровик і розумію ці нюанси.

Вислухавши, Валігура нахилився до неї і промовив зовсім іншим голосом:

— Віро Василівно, я справді вас розумію. Але гляньте мені в очі й скажіть — ви хоч на йоту можете уявити, щоб найголовнішу, найвпливовішу в районі людину, знаючи, що вона хвора, могли залишити без уваги? Я вже не кажу про надання допомоги. Ви, кадровик, вірите у це? У цей абсурд...

Жінка також насилу стримувалась і тремтячим голосом сказала:

— Дмитре Івановичу... Мій чоловік помер у лікарні. Це факт. І лікарі у цей час не робили нічого, аби врятувати його. Це також факт. Нічого більше мені розуміти не треба. В установі, де я працюю кадровиком, уже стався тиждень тому кричущий випадок ненадання нашому працівникові медичної допомоги. Огур — чули про такого? І тут вам винні «ліві» неприємності? Чи може, пора навести порядки у цій богодільні? Я вимагаю, щоб їх покарали.

— Карає суд, — знизав плечима Валігура. — А наше завдання — з'ясувати обставини і подати дані у суд. Тому в мене є ще запитання до вас. Персонал відділення показав, що уночі ваш чоловік говорив телефоном. На його телефоні зафіксований вхідний дзвінок. Ось цей номер. Ви знаєте його?

— Чий він? — глянувши, запитала вдова.

— Поки що й ми не знаємо. Тому питаємо вас. За даними розтину, смерть настала близько третьої ночі. А дзвінок відбувся о другій сорок

три. Тобто, чоловік ваш помер безпосередньо після телефонної розмови.

— І що? Дзвінок винен?! — заволала вона. — Так?! А мені здається, ви намагаєтесь усіма засобами когось вигородити. З якоїсь причини вам це вигідно.

— Так і я міг би припустити, що з якоїсь причини й вам вигідно перекинути смерть вашого чоловіка на медицину. Адже, з Огуром вашим той самий варіант — один в один. Запевняю вас ще раз — винні будуть покарані. Але для цього їх треба спочатку встановити.

Досвідчені медсестринські руки швидко розкладали на столикові звичне приладдя. Роботи залишалось ще до бісової матері.

— Женю, тебе «ця» вимагає.

Не лише баба Жанна, — уся жіноча частина персоналу саме так називала Галину з десятої палати.

— Вимагає нехай у себе. У нас просять, — невдоволено відповіла медсестра.

— А у пральні дівки знаєш що казали? — санітарка зібралася надовго затриматись у маніпуляційній. — Замригу, виявляється, задушили! Подушкою. Двоє бугаїв залізли через вікно до реанімації і задушили. Наші спали — хворих якраз не було. А знаєш за що?

— За що? — байдуже мовила Женя.

— Казали, він меблеву фабрику продав. Не тим. То вони тепер розрахувались. Усі так кажуть.

— Чи мені не однаково?

— А знаєш, що тепер його дружина...

Слухати це хотілося ще менше і, залишивши бабу Жанну з двома хворими, які пороззявляли роти, вона рушила до десятої.

— Що ви хотіли?

— Женю, я вас прошу, присядьте, будь ласка.

Приязний вираз на обличчі Галини міг скільки завгодно дурити чоловіків, але не жінок. Жінки одна одну розкусують миттєво, особливо у випадках, коли...

— Нема часу, — сухо відповіла Женя. — Якщо вам щось потрібно, кажіть, бо інші чекають.

— Ну, я вас прошу, — наполягала та. — І не дивіться на мене так. Ми з вами зрозуміємо одна одну. Будь ласка.

Женя мовчки присіла.

— Женю, дуже прошу вас допомогти. Я ж тут випадково.

Відповідь «Я в курсі» прозвучала більш аніж в'їдливо, проте Галина не звернула уваги.

— Дарма ви так. Я ж вам нічого поганого не зробила. І готова допомогти. Ви знаєте, з-за кордону повернувся мій брат. Зразу не зміг, а зараз приїхав. Телефонував, що вже доїжджає. Хоче забрати мене.

— Коли, сьогодні? — пожвавилася Женя.

— Зараз. Розумієте, я навіть не знаю, як це краще зробити. Андрій Іванович — дуже добра людина і кваліфікований лікар. Я вдячна йому, але... Одне слово, хотілося б уникнути будь-якого прощання. Ну, ви ж усе бачите. Може це й не по-людськи, але... Він поставився до мене не зовсім звичайно, а у мене — своє життя. Негарно, розумію, але так краще. Допоможете мені?

— Ради Бога, — у голосі Жені прозвучало цілком законне задоволення, — але чого ви хочете від мене?

— Не повідомляйте його. Відразу приїде, ви ж розумієте.

— Як скажете. Тут не тюрма. Кожний може лежати або йти додому. Звісно, допомагати вести вас до виходу я не буду. Потім не оберуся клопоту. Та й... ви напишіть розписку про відмову від подальшого лікування у нас. Бо потім зранку...

— Звісно, — посміхнулася Галина. — Сподіваюся, у вас через мене не буде неприємностей.

— Тепер не буде, — упевнено промовила Женя сама до себе, вийшовши до коридору.

Двоє чоловіків попід руки несли Галину до машини, звільняючи відділ од пацієнтки найнеприємнішої за усі часи існування, як для Жені. Вона зітхнула з полегшенням. Завтра буде завтра, а зараз ця картина викликала у неї справжнє задоволення.

Тихий провінційний вокзал заспокоював. Обмаль людей, жодного поїзда. Тиша. Здавалось, у цьому спокійному закуткові усі питання мають вирішувати легше. Відпровадивши електричку, жіночка у синій

формі прямувала до станційного будинку. Розпитавшись у неї, де телевізійна вишка, Вадим рушив у місто, витягаючи з кишені телефон.

— Олено Валеріївно, доброго ранку. Я у Нижньому Роздолі, на місці. Ось, щойно з поїзда зійшов. Рухаюсь у східному напрямку. В бік вишки. Скільки? Близько кілометра? А вона ще там? І мене ви також «бачите»... Прекрасно. Ну, я розумію — «холодно-гаряче», як у дитячій грі... Щойно стане «холодніше» — маякайте. Пішов.

Незнайомий населений пункт, який, за його уявленнями, важко було назвати містом, ховав у собі причину його нещастя. І кожен крок тепер наближав його до неї.

Розсуваючи у бездонні кишені апельсини та цукерки, Щерба насвистував якусь мелодію. Кавоварка вже була у пакеті. Фонендоскоп — на шию. Застібаючись на ходу, він швидко рушив коридором, мовлячи компліменти бабі Жанні, яка відразу ж припинила мити підлогу і тривожно подивилася йому в спину.

— Галинко! Га...

Його безформна постать застигла у дверях, щелепа «впала», а погляд набув безпомічного виразу. Фонендоскоп випав із рук.

Вадим повільно йшов тихою вуличкою провінційного містечка з приємною назвою, рахуючи собі під ніс:

— Двадцятий... не зрозумів...

У кишені засигналив телефон.

— Так! Слухаю, Олено Валеріївно! Правильно рухаюсь? Отак прямо і йти? Хмм... Там наче й нема нічого. Таке як пустир. А будівля далеко. Так, задзвоню.

Добротна металева, але дуже іржава огорожа тяглася хтозна-куди. І жодної діри. Далі простягалась якась нова вулиця з одноповерховими будинками. Не те. Хвилювання заважало. Обдивившись навколо, він перекинув сумку на той бік і обережно переліз. Музей, чи що? Кілька будівель мали старовинний та якийсь специфічний вигляд. Поруч — сучасніші. Посеред недоглянутого газону росли дерева та кущі. Збоку за ними відкрився зовсім маленький занедбаний ставок. Проблиснула асфальтована доріжка. За однією з будівель почувся звук мотора. Територія виявилася залюдненою.

Телефон знову дав про себе знати.

— Так, Олено Валеріївно! Що? Наші сигнали практично поруч? Як це поруч? В один зливаються?! Тобто... В радіусі ста метрів... А... ще точніше не можна? Розумію, далі сам.

Несучи трубку в руці, Вадим наблизився до однієї з будівель і, вийшовши за ріг, побачив машину «швидкої допомоги». Між корпусами ходили люди, дехто у медичному одязі. На стіні поруч із дверима він прочитав на табличці:

*МОЗ України
Нижньороздольська
центральна районна лікарня*

КУПИТИ